

ЗӨВШӨӨРСӨН:

ЭМНЭЛГИЙН МЭРГЭЖИЛТНИЙ
ХӨГЖЛИЙН ЗӨВЛӨЛИЙН ДАРГА

.....
Ц. Зүрмэлчин
Ц.ЭРДЭМБИЛЭГ

БАТЛАВ:

ХАВДАР СУДЛАЛЫН МЭРГЭЖЛИЙН
САЛБАР ЗӨВЛӨЛИЙН ДАРГА

.....
Я.Эрдэнэ-Очир
Я.ЭРДЭНЭ-ОЧИР

**ХАВДАР СУДЛААЧ ИХ ЭМЧИЙН
“ХАВДАР СУДЛАЛ”
ҮНДСЭН МЭРГЭШЛИЙН СУРГАЛТЫН ХӨТӨЛБӨР**

ИНДЕКС: **S(r) 0912/15**

ХУГАЦАА: 2 жил

УЛААНБААТАР ХОТ

2022 он

БОЛОВСРУУЛСАН АЖЛЫН ХЭСЭГ:

Хавдар Судлалын Мэргэжлийн Салбар Зөвлөлийн төлөөлөл:

- Я.Эрдэнэ-Очир Эрүүл мэндийн яамны дэргэдэх Хавдар судлалын мэргэжлийн салбар зөвлөлийн дарга, Анагаах ухааны доктор
- Х.Ариунаа Эрүүл мэндийн яамны дэргэдэх Хими эмчилгээний мэргэжлийн салбар зөвлөлийн дарга, Анагаахын шинжлэх ухааны үндэсний их сургууль, Анагаах ухааны сургуулийн Хавдар судлалын тэнхимийн эрхлэгч, Анагаах ухааны доктор

Эрүүл мэндийн байгууллагын төлөөлөл:

- Ц.Бадамсүрэн Хавдар судлалын үндэсний төвийн Нийгмийн эрүүл мэнд, төлөвлөлт, сургалтын албаны дарга, Анагаах ухааны доктор
- Т.Лхагва-очир Хавдар судлалын үндэсний төвийн Лабораторийн тасгийн эрхлэгч, Анагаах ухааны доктор

ХЯНАСАН

- П.Эрхэмбаяр Эрүүл Мэндийн Яамны Төрийн захиргааны удирдлагын газрын дарга
- Б.Туяа Эрүүл Мэндийн Яамны төрийн захиргаа удирдлагын газрын Хүний нөөцийн мэргэшил, сургалт, мэргэшлийн үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрлийн асуудал хариуцсан мэргэжилтэн
- Д.Дондогмаа Эрүүл Мэндийн Хөгжлийн төвийн Хүний нөөцийн хөгжлийн албаны ахлах мэргэжилтэн

Эмнэлгийн мэргэжилтний хөгжлийн зөвлөлийн
2022 оны 12 дугаар сарын 14-ний өдрийн
39 дүгээр тогтоолоор зөвшөөрөв.

**ХАВДАР СУДЛААЧ ИХ ЭМЧИЙН “ХАВДАР СУДЛАЛ”
ҮНДСЭН МЭРГЭШЛИЙН СУРГАЛТЫН ХӨТӨЛБӨР**

НЭГ. ҮНДЭСЛЭЛ

Дэлхийн эрүүл мэндийн байгууллага (ДЭМБ)-ын мэдээлснээр 2020 онд 19.3 сая хүн хорт хавдраар өвдөж, 9.9 сая хүн энэ өвчнөөс шалтгаалан нас барсан ба 2040 он гэхэд хорт хавдрын шинэ тохиолдол ялангуяа Африкт 2 дахин, Азид 1,6 дахин өсч, уг өвчний шалтгаантайгаар 28,9 сая хүн эндэх төлөвтэй байна. Монгол улсад ч сүүлийн жилүүдэд хорт хавдрын өвчлөл жилээс жилд өсөн нэмэгдэж, дэлхийд хорт хавдрын шалтгаант нас баралтаар тэргүүлж байгаагийн дотор элэгний хорт хавдрын өвчлөл, нас баралтаараа нэгдүгээрт, уушги болон умайн хүзүүний хорт хавдрын нас баралтаар гуравдугаарт бичигдэж байгаа статистик мэдээлэл байна. Хавдар судлалын үндэсний төвийн 2021 оны тайлангаас харахад 100000 хүн амд хорт хавдрын 185,4 шинэ тохиолдол, нас баралтын 141,4 тохиолдол бүртгэгдсэн нь дэлхийн дунджаас өндөр байна.

Дэлхийн улс орон бүр өөрийн орны онцлогт тохируулан хорт хавдраас сэргийлэх, хянах нотолгоонд тулгуурласан, үр дүнтэй бодлого хөтөлбөрийг үе шаттай хэрэгжүүлж ирсэн билээ. Үүний үр дүнд хавдрын урьдчилан сэргийлэлт, оношилгоо, эмчилгээнд олон шинэ арга, технологи нэвтэрч, хавдар судлалын салбарын эмч, мэргэжилтэнүүдийн мэдлэг, ур чадвар сайжирч байгаа төдийгүй цаашид ч анагаах ухааны хурдацтай хөгжил дэвшилтэй өрсөлдөн мэдлэг, ур чадвараа дээшлүүлэх хэрэгцээ шаардлага улам бүр нэмэгдэж байна. Үүнтэй уялдан аль ч улс орны иргэд хаана амьдарч байгаагаас үл хамааран олон улсын жишигт нийцсэн чанартай тусламж үйлчилгээг тэгш, хүртээмжтэй авах, хорт хавдраар өвчлөгсдийн амьдрах хугацааг уртасгах, амьдралын чанарыг дээшлүүлэх нь нэн чухал тулгамдсан асуудал болж байна.

Иймд Монгол улс хавдрын тусламж үйлчилгээний чанар хүртээмжийг сайжруулах хүрээнд мэргэшсэн хавдар судлаач эмчийг олон улсын жишигт нийцсэн, үр дүнд суурилсан сургалтын хөтөлбөрийн дагуу бэлтгэж, чадавхижуулах зорилго дэвшүүлэн ажиллаж байгаа билээ.

Хавдар судлалын үндэсний төв (ХСҮТ) нь хорт хавдрын бүх төрлийн тусламж үйлчилгээг үндэсний хэмжээнд үзүүлдэг ганц байгууллага бөгөөд хавдрын эрт илрүүлгийн нэгж, хавдрын оношилгооны эмгэг, эс судлалын, молекул генетикийн лаборатори, дүрс оношилгооны тасаг, амбулаторийн үзлэгийн 23 кабинет, нийтдээ 275 ор бүхий мэс заслын 5 тасаг (элэг цөс, нойр булчирхай, цээжний хөндий, ерөнхий мэс засал, толгой хүзүү, эмэгтэйчүүдийн), хавдрын өвөрмөц эмчилгээ болох туяа, хими

эмчилгээний тасаг, ангиографи-мэдээгүйжүүлгийн нэгдсэн тасаг, эрчимт эмчилгээ болон яаралтай тусламжийн тасагтай. Мөн 18 ор бүхий хөнгөвчлөх эмчилгээний сургалт арга зүйн тасагтайгаар үйл ажиллагаагаа явуулж байна. ХСҮТ нь 2020 оны байдлаар 87661 хүнд амбулаторийн тусламж, үйлчилгээ үзүүлж, 13590 хүн хэвтүүлэн эмчлүүлэхийн зэрэгцээ 2957 хүнд хавдрын мэс засал, 6306 хүнд хими эмчилгээ, 918 хүнд туяа эмчилгээ, 1325 хүнд ангиографийн оношилгоо, эмчилгээ хийсэн ба тусламж үйлчилгээний хүлээгдэл их, ачаалал өндөр хэвээр байна.

Цаашид хавдрын тусламж үйлчилгээний төвлөрлийг сааруулж, аймаг, дүүргийн түвшинд өмчийн бүх хэлбэрийн эрүүл мэндийн байгууллагад хавдрын бүхий л төрлийн тусламж үйлчилгээг авах нөхцөлийг бүрдүүлснээр иргэд хүлээгдэл, чирэгдэлгүй, санхүүгийн дарамтгүйгээр чанартай тусламж үйлчилгээг тэгш хүртээмжтэй авах боломжийг бий болгох зорилго салбарын өмнө тулгамдаж байна. Уг зорилгыг хангах хүрээнд эрүүл мэндийн салбарын бүх шатлалд өмчийн бүх хэлбэрийн эмнэлгүүдэд олон улсын жишигт хүрсэн хавдрын тусламж үйлчилгээг үзүүлэх чадвартай хавдар судлаач эмчийг бэлтгэхийн тулд "Хавдар судлал" үндсэн мэргэшлийн суртгалтын хөтөлбөрийг олон улсын жишигт нийцүүлэн, Эрүүл мэндийн сайдын 2017 оны А/337 дугаар тушаал, Эмнэлгийн мэргэжилтний хөгжлийн зөвлөлийн 2019 оны 6 дугаар сарын 03-ны өдрийн хурлын тогтоолыг баримтлан шинэчлэн боловсрууллаа.

ХОЁР. ХӨТӨЛБӨРИЙН ЗОРИЛГО

Энэхүү хөтөлбөрийн зорилго нь боловсролын үндсэн зарчим, олон улсын нийтлэг жишиг хандлагад нийцүүлэн хорт хавдраас урьдчилан сэргийлэх, эрт илрүүлэх, оношлох, эмчлэх мэдлэг, чадвар эзэмшсэн хавдар судлаач эмч бэлтгэхэд оршино.

ГУРАВ. АЛСЫН ХАРАА

Хавдар судлаач нь хүн амыг өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, эрт илрүүлэх, эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ үзүүлэх үүрэг хариуцлагаа бүрэн ойлгосон, үйлчлүүлэгчийг энэрэх хайрлах сэтгэлээр хандаж, эмчийн ёс зүйг чандлан баримталдаг, багаар ажиллан хорт хавдраас урьдчилан сэргийлэх, эрт илрүүлэх, оношлох, хорт хавдрын мэс заслын бус тусламж үйлчилгээг үзүүлэх, шаардлагатай үед лавлагаа тусламжид шилжүүлэх асуудлыг шийдвэрлэх, хавдартай өвчтөнийг идэвхитэй хянаж, бусад мэргэжлийн эмч нарт мэргэжлийн хувьд зөвлөгөө, мэдээлэл бүрэн өгөх ур чадвартай, эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг үр дүнтэй үзүүлж чаддаг эмч байна.

ДӨРӨВ. ЦОГЦ ЧАДАМЖ

Энэхүү сургалтын хөтөлбөрийг дүүргэсэн эмч нь дараах мэдлэг, ур чадвар, хандлагыг эзэмшсэн байх зорилтыг дэвшүүлж байна. Үүнд:

1. Мэргэжлийн байх (Professionalism):

- Ажиллаж буй байгууллагын эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээнд өөрийн мэргэшлээр хувь нэмэр оруулах хүсэл эрмэлзэлтэй байх
- Үйлчлүүлэгчийн эрхийг хүндэтгэж, үйлчлүүлэгч болон асран хамгаалагчидтай хамтран оношилгоо, эмчилгээний хамгийн оновчтой зөв шийдвэр гаргах
- Үйлчлүүлэгчийн онцлогийг харгалзан өвчтөн болон түүний гэр бүлийн гишүүн, асран хамгаалагч, төрөл, садны хүнтэй хүндэтгэлтэй харилцах, санал хүсэлтийг сонсох
- Хорт хавдраас сэргийлэх хянах бодлого, хөтөлбөрийг олон талын хамтын ажиллагаанд түшиглэн хэрэгжүүлэх
- Хавдрын анхдагч, хоёрдогч, гуравдагч урьдчилан сэргийлэлтийн арга замыг тодорхойлох, сэргийлэлт тус бүрийг оновчтой хэрэгжүүлэх
- Өвчтөний хувийн нууцыг хадгалах
- Хавдрын эмнэлзүйн практикт биомаркерийг ашиглах
- Хавдрын эрт илрүүлгийн шинжилгээний аргуудыг тодорхойлох
- Хавдрын бүртгэлийн мэдээ, мэдээллийг ашиглах, боловсруулах
- Хавдар үүсгэгч вирусууд, тамхи, урьдал өвчнүүд, хими, физикийн хүчин зүйлс, хооллолт, таргалалт, амьдралын хэв маяг, генетикийн хүчин зүйл зэрэг хавдрын шалтгаан, эрсдэлт хүчин зүйлс нь хорт хавдар үүсэхэд нөлөөлдөг болохыг тайлбарлах, ойлгуулах чадвар
- Хорт хавдрын бүртгэлийн анхан шатны маягтуудыг бүрэн гүйцэд, зөв хөтлөх, хавдрын мэдээний санд мэдээлэл оруулах, баяжуулах, хянаж шалгах, хугацаанд нь тайлагнах, холбогдох байгууллага, мэргэжилтэнийг зөв мэдээллээр хангах
- Хорт хавдраас сэргийлэх, хянах бодлогын зарчимд тулгуурлан, аймаг, дүүргийн нэгдсэн эмнэлэг, бүсийн оношилгоо эмчилгээний төвийн түвшинд хавдрын урьдал өвчин, хорт хавдраас урьдчилан сэргийлэх, эрт илрүүлэх, оношилох, хорт хавдрын мэс заслын бус тусламж үйлчилгээ үзүүлэх, хавдартай өвчтөнийг идэвхитэй хянах
- Шаардлагатай үед лавлагаа шатлалын тусламжид шилжүүлэх асуудлыг шуурхай зохион байгуулах, бусад мэргэжлийн эмч нарт мэргэжлийн хувьд зөвлөгөө, мэдээлэл өгөх
- Эмнэлзүйн удирдамж, стандартыг оношилгоо, эмчилгээний практикт ашиглах
- Интернет болон бусад эх сурвалжаас мэргэжлийн чиглэлээр шинэ мэдээлэл, судалгаа, шинжилгээний бүтээлүүдтэй танилцах, судлах, түүнийг ашиглах, бусад мэргэжилтнүүдэд хуваалцах
- Оношилгоонд ач холбогдол бүхий шинжилгээг төлөвлөх

- Багажийн шинжилгээ (Хэт авиа, рентген, КТГ, СРТ) болон лаборатори болон эмгэг судлалын шинжилгээний дүгнэлт унших, оношилгоо, эмчилгээнд ашиглах болон өвчтөн тайлбарлах
- Мэс заслын дараах өвчтөний хяналт, эмчилгээний менежментийг хийж, шаардлагатай үед сэргээн засах, нөхөн сэргээх болон сэтгэл зүйч, хоол судлаач болон бусад мэргэшлийн эмч нартай хамтран ажиллах
- Хавдартай өвчтөнд яаралтай тусламж үзүүлэх
- Өвчтөний оношилгоо, эмчилгээний асуудлыг шуурхай шийдвэрлэхэд мэдээллийн технологийг ашиглах
- Хорт хавдрын оношилгоо, эмчилгээний менежмент (оношилгоо, эмчилгээний төлөвлөгөө гаргах)-ийг эзэмшиж, шаардлагатай тусламж үйлчилгээг үзүүлэх
- Эд, эсийн шинжилгээний сорьц авах, түүнийг стандартын дагуу илгээх, шинжилгээний хариуг уншиж ойлгон, дүгнэлтийг дүрс оношилгооны болон бусад шинжилгээтэй харьцуулан гаргаж эмчилгээний төлөвлөгөө гаргаж хэрэгжүүлэх
- Туяа эмчилгээнд өвчтөн илгээх, эмчилгээний дараах хяналтыг хийх
- Хорт хавдрын мэс заслын дараах хяналт хийх
- Эрүүл мэндийн байгууллагын II, III дахь шатлалд хавдрын хими эмчилгээг хийх, хими эмчилгээний гаж нөлөө, хүндрэлийг эмчлэх
- Хорт хавдартай өвчтөний хөдөлмөрийн чадвар алдалтыг үнэлж, хөдөлмөр зохицуулалтыг хийх
- Хорт хавдрыг аль болох эрт илрүүлж, эрт оношилж, эмчлэх, шаардлагатай үед лавлагаа тусламж үйлчилгээний шатлалд илгээх
- Хортой, хоргүй хавдар тэдгээрийн урьдал эмгэгүүдийг таньж, онош тогтоох, эхний шинжилгээ, үзлэгийг тухайн эрүүл мэндийн байгууллага (орон нутгийн болон нэгдсэн эмнэлгийн)-ын тусламж үйлчилгээний нөөц бололцоонд тулгуурлан өвчтөнд үзүүлэх тусламж үйлчилгээг шийдвэрлэх

2. Суралцагч байх (Learner):

- Өөрийн мэдлэг, ур чадвараа дээшлүүлэхийн тулд хэрэгцээт сургалтанд хамрагдах
- Өдөр тутам шинэчлэгдэж байгаа анагаах ухааны дэвшлээс хоцрохгүйн тулд бие даан тасралтгүйгээр суралцах, олон төрлийн мэдээллийн эх үүсвэрийг судлах, дүн шинжилгээ хийх
- Хамтран суралцагч эмч, бусад эмнэлгийн мэргэжилтэнд заах замаар өөрийн мэдлэг, ур чадвараа сайжруулах
- Эмнэлзүйн тохиолдлын танилцуулга бэлтгэх, танилцуулах, хэлэлцүүлэг хийх
- Оношилгоо, ялган оношилгоо, эмчилгээний асуудлаар санал дэвшүүлэх, зөвлөлдөх
- Дархлал судлал, эмгэг судлал, эсийн биологи, хавдрын молекул биологийн шинжлэх ухааны үндсийг судалж мэдэх
- Хорт хавдрын шалтгаан, эпидемиологийг судалж мэдэх

- Эмнэлзүйн эм судлалын үндэсийг судалж мэдэх
- Хорт хавдрын бүртгэл, олон улсын ангилалыг судалж мэдэх
- Хорт хавдрын урьдчилан сэргийлэлт ба эрт илрүүлэлтийн зарчмыг судлах, хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх, мэргэжил арга зүйгээр хангах
- Хорт хавдрын оношилгоо, эмчилгээний менежмент
- Хавдрын хими, бай, гормон, дархлаа эмчилгээний талаарх мэдлэг, чадвар эзэмшиж, өөрийн ажиллаж буй эмнэлэгт хими эмчилгээ хийх, хими эмчилгээний гаж нөлөө, хүндрэлийг эмчлэх
- Туяа эмчилгээний ерөнхий зарчмыг мэдэх, туяа эмчилгээний дараах хяналт хийх
- Хорт хавдартай өвчтөний хөдөлмөрийн чадвар алдалтыг үнэлэх, зохицуулах
- Хорт хавдрын лавлагаа тусламж үйлчилгээ үзүүлэх
- Хөнгөвчлөх болон дэмжлэгт тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх
- Хорт хавдраас сэргийлэх, хянах бодлого, хөтөлбөрийг тодорхойлоход оролцох, хэрэгжүүлэх

3. Харилцагч байх (Communicator):

- Өвчтөн болон түүний гэр бүлийн гишүүн, асран хамгаалагч, төрөл, садны хүнтэй зүй зохистой үг хэллэг ашиглан зөв боловсон харилцах
- Өвчтөнд шаардлагатай мэдээлэл өгөхдөө ойлгоход хялбар үг хэллэг ашиглан тайлбарлах
- Шаардлагатай тохиолдолд өвчтний оношилгоо, эмчилгээний талаар бусад эмнэлгийн мэргэжилтэнтэй зөвлөлдөх
- Өвчтөн, түүний ар гэр, асран хамгаалагчид тухайн хүний өвчний болон оношилгоо, эмчилгээний талаарх хүссэн мэдээллийг мэргэжлийн ёс зүйг баримтлан зөв ойлгуулах, тайлбарлах
- Эмч, мэргэжилтнүүд болон үйлчлүүлэгчидтэй ёс зүйн хэмжээг баримтлан хүндэтгэлтэй, эелдэг харилцах
- Өөрийн суралцах үүрэг хариуцлагыг ухамсарлах, бие даан суралцах арга зүй эзэмших
- Үйлчлүүлэгч, түүний ар гэр, асран хамгаалагчдын хэрэгцээ, хүсэлтийг анхааралтай сонсох, хүндэтгэлтэй, эелдэг харилцах

4. Хамтрагч байх (Collaborator):

- Тухайн орон нутгийн эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээтэй холбоотой асуудлаар холбогдох бусад салбарын болон эрүүл мэндийн байгууллагуудын, мэргэжилтнүүдтэй мэдээлэл солилцож, хамтран ажиллах
- Өөрийн ажиллаж буй эмнэлгийн бусад тасгийн болон ижил мэргэжлийн бусад эмнэлгийн эмч, мэргэжилтэнүүдтэй хамтран ажиллах алсын зайнаас өвчтөний оношилгоо, эмчилгээний чиглэлээр зөвлөлдөх, мэдлэг, мэдээллээ хуваалцах
- Эмчийн ёс зүй болон хүний ёс зүйг эрхэмлэдэг, зөв хандлагатай, багаар ажиллах

- Суралцсан, судалсан мэдлэг, мэдээллээ бусад эмч, мэргэжилтэнд түгээх, хуваалцах, бусдаас суралцах

5. Хүн амын эрүүл мэндийн зөвлөгч байх (Community Health Advocate):

- Хүн амын эрүүл мэндийн хэрэгцээнд тохирсон арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэх
- Хорт хавдрын урьдчилан сэргийлэлт, хавдрын эрсдэлт хүчин зүйлс, тэдгээрээс сэргийлэх талаар иргэдэд сургалт, сурталчилгаа зохион байгуулах
- Тухайн өвчтөнд ерөнхий болон хэсгийн үзлэг хийж, биеийн байдлыг үнэлж тохирсон зөвлөгөө өгөх
- Өвчтөнд хөнгөвчлөх болон дэмжлэгт (Нийгмийн, сэтгэл зүйн, хоолны зөвлөгөө) тусламж үзүүлэх, эмчилгээ, үйлчилгээний талаар зөвлөгөө өгөх
- Хавдрын өвөрмөц (хими, гормон, туяа, дархлалын) эмчилгээний дараа гарч болох хүндрэл, гаж нөлөөний менежмент хийх, өвчтөнд зөвлөгөө өгөх

6. Зохион байгуулагч, манлайлагч байх (Leader):

- Эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээг зохицуулах, манлайлан ажиллах үүргээ ухамсарлах;
- Эмнэлэг, эрүүл мэндийн төв дэх тусламж, үйлчилгээ үзүүлэх багийг манлайлан ажиллах үүргээ ухамсарлах.

ТАВ. ХӨТӨЛБӨРИЙН ЗОРИЛТ

Суралцагч төвтэй, эмнэлзүйд суурилсан, суралцагчийн оролцоог дэмжсэн, идэвхитэй сургалтын арга хэлбэрээр сургалтыг зохион байгуулж, сургалтын зорилго, зорилтыг хангана.

5.1 Сургалтын агуулга:

Зайлшгүй танин мэдэж, суралцах шаардлагатай шинж тэмдэг, өвчин, гардан үйлдэл

Сургалт нийт 88 долоо хоног үргэлжилнэ. Сургалтын тойролт бүрийн агуулгад байрлал тус бүрээр хорт хавдрын шинж тэмдэг, эмгэг судлал, ангилал, эрт илрүүлэлт, оношилгоо, эмчилгээний талаар эзэмшвэл зохих мэдлэг, ур чадвар, гардан үйлдлийг багтаасан байх ба суралцагч нь дараах эмнэл зүйн мэдлэг, чадварыг бүрэн эзэмшиж дадлагажина. Үүнд:

- Өвчтөний биеийн ерөнхий эрүүл мэндийн байдал, одоогийн өвчний түүхийг нарийвчлан авч, нийгмийн амьдралын болон удамшлын түүхээс уг өвчний шалтгаан нөлөөллийг олж тогтоон өөрт нь болон асран хамгаалагчид нь зөвлөгөө өгөх, мэс засал, хими туяа эмчилгээний түүх, асран хамгаалагчийн дэмжлэг, асаргааны боломж байдал, орон нутгийн эмчийн талаарх мэдээллийг цуглуулан дүн шинжилгээ хийх

- Эмнэл зүйн сургагч багшийн хяналт дор амбулаторийн болон хэвтэн эмчлүүлж буй өвчтөнд үзлэг хийж, оношилж эмчлэх явцдаа дараах шинж тэмдгүүд, өвчнийг таньдаг болж гардан үйлдлийг бие даан хийж туршлага хуримтлуулна.

5.1.1 Зайлшгүй танин мэдэх шаардлагатай шинж тэмдэгүүд

- Халуурах
- Нейтропени ба сепсис
- Өвдөлт /носисептив, невропатик/
- Бөөлжих
- Дээд хөндийн венийн хам шинж
- Хавдрын задралын хам шинж / Tumor lysis syndrome /
- Хоолонд дургүй болох
- Турах
- Горойх буюу залгихад төвөгтэй болох
- Диспепси буюу хоол боловсруулалт хямрах
- Дотор муухайрах
- Өтгөн хатах
- Суулгалт
- Хэвлийн хөндийд шингэн хуримтлагдах
- Гэдэс түгжрэх
- Disseminated intravascular coagulation
- Зүрхний хэм алдагдал
- Тогтмол бус импульс
- Хэвийн бус цусны даралт
- Мэдрэлийн булчингийн цочромтгой байдал
- Парестези
- Булчин чичрэх
- Хаван

Биохимийн эмгэг хам шинж:

- Гиперкальциеми
- Гипопротеинеми
- Гипербилирубинеми
- Гипернатриеми
- Гипокалиеми
- Гиперкалиеми
- Гипокальциеми
- Гиперфосфатеми
- Гиперурикеми

Metastatic spinal cord compression /MSCC/

- Нурууны өвдөлт /MSCC-тэй хүмүүсийн 95%-д илэрдэг./

- Булчингийн хүч буурах /MSCC-тэй хүмүүсийн 85%-д илэрдэг./
- Мэдрэхүйн алдагдал /MSCC-тэй хүмүүсийн 65% нь мэдрэхүйн алдагдалд ордог./

Signs and symptoms commonly associated with SVCS:

- Нүүр ба хүзүү хавагнах (82%)
- Гар хавагнах (68%)
- Амьсгаадалт (66%)
- Ханиалга (50%)
- Цээжний судас өргөссөн (38%).

Хими эмчилгээтэй илрэх шинж тэмдгүүд :

- Ядарч сульдах
- Үс унах
- Хөхрөлт
- Халдварт өртөмхий болох
- Халуурах
- Цус багадалт (цусны улаан эсийн тоо бага)
- Дотор муухайрах, бөөлжих
- Хоолны дуршил өөрчлөгдөх
- Өтгөн хаталт
- Суулгалт
- Амны шарх
- Захын мэдрэлийн эмгэг эсвэл бусад мэдрэлийн эмгэгүүд, тухайлбал, мэдээ алдах, хорсох, өвдөх
- Арьс хуурайших, өнгө өөрчлөгдөх ,арьс, хумсны өөрчлөлт
- Жингээ алдах
- Мэдрэлийн өөрчлөлт
- Сэтгэлийн өөрчлөлт
- Бэлгийн дур хүсэл, бэлгийн үйл ажиллагааны өөрчлөлт

Туяа эмчилгээтэй холбоотой илрэх шинж тэмдгүүд:

- Ядрах
- Үс унах
- Ой тогтоолт муудах
- Дотор муухайрах, бөөлжих
- Арьсны өөрчлөлт
- Толгой өвдөх
- Хараа муудах
- Хаван
- Залгихад төвөгтэй болох
- Ханиалгах
- Амьсгал давчдах

- Ам гэмтэх, шарх үүсэх
- Амтлах мэдрэхүй өөрчлөгдөх
- Бэлгийн амьдралд өөрчлөлт орох
- Гүйлгэх
- Өтгөн хатах

Хөнгөвчлөх эмчилгээ шаардлагатай шинж тэмдгүүд

Хоол боловсруулах тогтолцооноос илрэх шаналгаат шинж

- Хоолонд дургүй болох
- Турах
- Горойх буюу залгихад төвөгтэй болох
- Диспепси буюу хоол боловсруулалт хямрах
- Дотор муухайрах
- Өтгөн хатах
- Суулгалт
- Гэдэс түгжрэх
- Хэвлийн хөндийд шингэн хуримтлагдах

Бөөр шээсний замаас илрэх шаналгаат шинж:

- Шээс олшрох ба задгайрах
- Шээс хаагдах
- Шээсний өнгө өөрчлөгдөх
- Цустай шээх

Амьсгалын тогтолцооноос илрэх шаналгаат шинж:

- Амьсгаадах ба амьсгал давчдах
- Ханиалгах
- Амьсгалын хэм алдагдах
- Амьсгал хураахын өмнөх хоржигноо

Арьсны зүгээс илрэх шаналгаат шинж:

- Хэвтрийн холголт, цооролт
- Эдгэрэх боломжгүй шарх
- Арьс загатнах
- Арьс хуурайших
- Арьс чийгшиж нурах
- Стом буюу зохиомол цорго орчмын арьс үрэвсэх
- Фистул буюу эмгэг цорго

Цусны тогтолцооноос илрэх шаналгаат шинж:

- Өнгөц цус алдалт
- Хамраас цус гарах
- цустай цэр гарах
- Шулуун гэдэс, үтрээнээс цус алдах
- Хүнд цус алдалт

- Тархмал цус бүлэгнэлт
- Хураагуур судасны тромбоз

5.1.2 Зайлшгүй танин мэдэх шаардлагатай хорт хавдрууд, ICD 10

№	Хорт хавдрууд	ICD 10
1	Толгой хүзүүний байрлалын хавдрууд	C00-C14
2	Цээжний хөндийн хавдрууд	C30-C39
3	А. Уушигны жижиг эст хавдар	
4	Б. Уушигны жижиг бус эсийн хавдар	
5	В. Мезотелиома	C45.9
6	Ходоод гэдэсний хавдрууд	C15-C26
7	А. Улаан хоолойн хавдар	C15
8	Б. Ходоодны хавдар	C16
9	В. Бүдүүн, шулуун гэдэсний хавдар	C18, C20
10	Г. Хошногоны хавдар	C21
11	Д. Элэг, цэсний замын хавдрууд	C22, C23
12	Е. Нойр булчирхайн аденокарцинома	C25
13	Шээс, бэлгийн замын хавдрууд	C61-C68
14	А.Бөөрний эсийн хавдар	C64-C68
15	Б. Шээсний замын хавдар	C68
16	В. Давсагны хавдар	C67
17	Г. Шодойн хавдар	C63.0
18	Д.Түрүү булчирхайн хавдар	C61.9
19	Е. Үр хөврөлийн эсийн хавдар	
20	Эмэгтэйчүүдийн хавдрууд	C51-C58
21	А. Өндгөвчний хавдар	C56
22	Б. Умайн салстын хавдар	C54.1
23	В.Умайн хүзүүний хавдар	C53
24	Г. Үтрээ болон гадна бэлэг эрхтний хавдар	C52, C60
25	Д. Трофобластын эмгэг	C58
26	Хөхний хавдар	C50
27	Саркома	
28	А.Ясны хавдар	C40-C41
29	Б. Зөөлөн эдийн хавдар	C49
30	В. Ходоод гэдэсний стромын хорт хавдар	C49.A
31	Арьсны хавдар	C44
32	А. Меланома	C43.9
33	Б. Арьсны суурь эс, хавтгай хучуур эсийн хавдар	C44

34	Дотоод шүүрлийн булчирхайн хавдрууд	C73-C75
35	А. Бамбай булчирхайн хавдар	C73
36	Б. Мэдрэл, дотоод шүүрлийн гаралтай неоплазм	C7A.1
37	Төв мэдрэлийн системийн хавдар	69-C72
38	Анхдагч байрлал тодорхойгүй хорт хавдар	C80
39	Цусны хорт хавдрууд	C42
40	А. Лейкеми	C95.9
41	Б. Лимфома	C85.9
42	Б-1. Ходжкины лимфома	C81.9
43	Б-2. Ходжкины бус лимфома	C85.9

ЗУРГАА. СУРГАЛТЫН АРГА ЗҮЙ

Суралцагч төвтэй, эмнэлзүйд суурилсан, суралцагчийн оролцоог дэмжсэн, идэвхитэй сургалтын арга хэлбэрээр сургалтыг зохион байгуулж, сургалтын зорилго, зорилтыг хангана.

6.1 Сургалтын чиглэл, хугацаа, байршил

1. Сургалтад хорт хавдрын шалтгаан, эмгэг жам, эмэг судлал, оношилгоо, эмчилгээний суурь зарчим, судалгаа шинжилгээний суурь зарчим болон зонхилон тохиолдох байрлалын хорт хавдрын урьдчилан сэргийлэлт, эрт илрүүлэг, оношилгоо, эмчилгээний тусламж үйлчилгээг бүлэглэсэн 71 тойролтоор хөтөлбөрийн агуулгыг эзэмшинэ.
2. Сургалтын нийт хугацаа 2 жил байна.
3. Нэг тойролтын хугацаа агуулга, сургалт эрхлэх хүчин чадлаас хамааран 1-4 долоо хоног байна.
4. Эмнэлзүйн мэргэшүүлэх сургалт эрхлэх байгууллагад тавигдах шаардлагыг хангаж, Эмнэлгийн мэргэжилтэний хөгжлийн зөвлөлөөс “Хавдар судлал”-ын үндсэн мэргэшлийн сургалт эрхлэх зөвшөөрөл авсан сургалт эрхлэх болон эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээний байгууллага энэхүү сургалтыг явуулна.
5. Сургалт явуулах хангалттай орчин бүрдээгүй тохиолдолд эрүүл мэндийн бусад байгууллагыг оролцуулан сургалтын байгууллагын сүлжээ үүсгэн хамтарч ажиллана.
6. Хүүхдийн хавдрын тусламжийн мэдлэг чадварыг Эх, хүүхдийн эрүүл мэндийн төвийн хүүхдийн хавдрын тасаг, цусны хорт хавдрын тусламжийг Улсын Нэгдүгээр Төв Эмнэлгийн Цус судлалын тасаг, тархи, нугасны хавдрын мэс заслын тусламжийг Улсын Гуравдугаар Төв эмнэлгийн Мэс заслын тасагт тойролтоор сургана.

7. Суралцагч эмчийн өдөр тутмын болон долоо хоногийн үйл ажиллагаа хавсралтад буй эмнэл зүйн багшийн ажлын хуваарьтай уялдсан тойролтын хуваарийн дагуу явагдана.
8. Сургалт эрхлэх зөвшөөрөл бүхий байгууллагын эмнэлзүйн болон эмгэг судлалын лаборатори, амбулаторийн кабинетүүд, хэвтэн эмчлүүлэх тасгууд, мэс заслын өрөө, боолтын өрөө, бүлгээр суралцах сургалтын танхим зэрэг газруудад сургалт явагдана.
9. Сургалт эрхлэх байгууллага дээр зохион байгуулагдаж буй Эмнэлгийн мэргэжилтний ёс зүй, харилцаа, хандлага, Халдварын сэргийлэлт, хяналт, Амилуулах суурь тусламж, Эрүүл мэндийн салбарт мөрдөгдөж буй хууль, журам, зөрчлийн тухай хууль, хувь хүний нууцтай холбоотой хууль, Эмнэлгийн эрх зүйн чиглэлээр сургалтанд заавал хамрагдана.

СУРГАЛТЫН ТОЙРОЛТ

Хавдрын нарийн мэргэшлийн тусламж үйлчилгээ үзүүлэхэд туслахаар оролцох, эмчийн зөвшөөрлөөр хяналтын дор бие дааж хийх үзлэг, эмчилгээний гардан үйлдлийн жагсаалтыг тойролтын хуваарьт тусгасан байна. Сургалтын тойролтын хөтөлбөр нь 3 хэсэгтэй.

7.1. Чиглүүлэх сургалт

7.2 Хавдрын шинжлэх ухааны зарчим

7.3 Хавдрын оношилгоо, эмчилгээний суурь зарчим

ТОЙРОЛТЫН ХУВААРЬ:

№	Тойролтын нэр	Долоо хоног	Тойролт хийх тасаг
1	Чиглүүлэх сургалт	1	Эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний чанар, аюулгүй байдлын алба
2	Хавдрын шинжлэх ухааны зарчим	6	Нийгмийн эрүүл мэнд, төлөвлөлт, сургалтын алба
2.1	Хавдрын биологи		Молекул биологийн лаборатори
2.2	Хавдрын дархлал судлал		Молекул биологийн лаборатори, Хими эмчилгээний тасаг
2.3	Хавдрын этиологи, эпидемиологи, скрининг ба урьдчилан сэргийлэлт		Нийгмийн эрүүл мэнд, төлөвлөлт, сургалтын алба Бүртгэл тандалт, эрт илрүүлгийн алба
2.4	Хорт хавдрын бүртгэл, статистик		Бүртгэл тандалт, эрт илрүүлгийн алба Статистикийн алба
3	Хавдрын оношилгоо, эмчилгээний суурь зарчим	11	Эмгэг судалын лаборатори, Нийгмийн эрүүл мэнд, төлөвлөлт, сургалтын алба
3.1	Эмгэг судлал		Эмгэг судлалын тасаг
3.2	Молекул эмгэг судлал		Эмгэг судлалын тасаг
3.3	Лабораторийн оношилгоо		Нэгдсэн лаборатори
3.4	Хувь хүнд тохирсон хавдрын эмчилгээний зарчим		Хими эмчилгээний тасаг, лаборатори
3.5	Эмнэл зүйн үе шат/ үе шатаар ангилах		Эмгэг судлал, Хими эмчилгээний тасаг
3.6	Дүрс оношилгоо		Дүрс оношилгооны тасаг, дуран
3.7	Эмнэлзүйн туршилт судалгааны үед эмчилгээний үр дүнгийн үнэлгээний шалгуур RECIST		НЭМЭТСА, Хими эмчилгээний тасаг, лаборатори
4	Хавдрын эмчилгээ	13	Ерөнхий мэс заслын тасаг, Туяа, Хими, Хөнгөвчлөх эмчилгээний тасгууд,

			Үйлчлүүлэгчийг дэмжих алба
4.1	Хавдрын мэс засал		Ерөнхий мэс заслын тасаг
4.2	Хавдрын туяа эмчилгээ		Туяа эмчилгээний тасаг
4.3	Хавдрын эсрэг эмийн бэлдмэлүүд		Хими эмчилгээний тасаг
4.4	Биологийн эмчилгээ		Хими эмчилгээний тасаг , лаборатори
4.5	Дархлаа эмчилгээ		Хими эмчилгээний тасаг, лаборатори
4.6	Хими эмчилгээний хорлого ба хүндрэл		Хими эмчилгээний тасаг
5	Дэмжих болон хөнгөвчлөх тусламж үйлчилгээ	7	Хөнгөвчлөх эмчилгээний тасаг , Үйлчлүүлэгчийг дэмжих алба
5.1	Дэмжих арга хэмжээ		Үйлчлүүлэгчийг дэмжих алба , Яаралтай түргэн тусламж
5.2	Хөнгөвчлөх тусламж үйлчилгээ		Хөнгөвчлөх эмчилгээний тасаг
5.3	Амьдралын төгсгөлийн шатны тусламж үйлчилгээ		Хөнгөвчлөх эмчилгээний тасаг , Яаралтай түргэн тусламж
6	Өвөрмөц хавдрын оношилгоо, эмчилгээний менежмент		Мэс заслын тасгууд
6.1	Толгой хүзүүний байрлалын хавдрууд	2	Толгой хүзүү нөхөн сэргээх мэс заслын тасаг
6.2	Цээжний хөндийн хавдрууд	2	Цээжний хөндийн мэс заслын тасаг
	А. Уушигны жижиг эст хавдар		Цээжний хөндийн мэс заслын тасаг
	Б. Уушигны жижиг бус эсийн хавдар		Цээжний хөндийн мэс заслын тасаг
	В. Мезотелиома		Цээжний хөндийн мэс заслын тасаг
6.3	Ходоод, гэдэсний хавдрууд	6	Цээжний хөндийн мэс заслын тасаг, Ерөнхий мэс заслын тасаг, Элэг цөс нойр булчирхайн мэс заслын тасаг
	А. Улаан хоолойн хавдар		Цээжний хөндийн мэс заслын тасаг
	Б. Ходоодны хавдар		Ерөнхий мэс заслын

	хавдар		тасаг
6.8	Арьсны хавдар	2	Толгой хүзүү нөхөн сэргээх мэс заслын тасаг
	А. Меланома		Толгой хүзүү нөхөн сэргээх мэс заслын тасаг
	Б. Арьсны суурь эс, хавтгай хучуур эсийн хавдар		Толгой хүзүү нөхөн сэргээх мэс заслын тасаг
6.9	Дотоод шүүрлийн булчирхайн хавдрууд	2	Толгой хүзүү нөхөн сэргээх мэс заслын тасаг
	А. Бамбай булчирхайн хавдар		Толгой хүзүү нөхөн сэргээх мэс заслын тасаг
	Б. Мэдрэл, дотоод шүүрлийн гаралтай неоплазм		Туяа эмчилгээний тасаг,
6.10	Төв мэдрэлийн системийн хавдар	2	Туяа эмчилгээний тасаг,
6.11	Анхдагч байрлал тодорхойгүй хорт хавдар	2	Хими эмчилгээний тасаг , амбулатори, Дүрс оношилгооны тасаг
6.12	Цусны хорт хавдрууд	3	Улсын нэгдүгээр төв эмнэлэг
	А. Лейкеми		Улсын нэгдүгээр төв эмнэлэг
	Б. Лимфома		Улсын нэгдүгээр төв эмнэлэг
	Б-1. Ходжкины лимфома		Улсын нэгдүгээр төв эмнэлэг
	Б-2. Ходжкины бус лимфома		Улсын нэгдүгээр төв эмнэлэг
7	Ховор тохиолдох хавдрууд	2	Туяа эмчилгээний тасаг/Tumor board
8	Шилжилтийн насныханд тохиолдох хавдрын оношилгоо, эмчилгээний тусгай асуудал	2	Эх хүүхдийн эрүүл мэндийн үндэсний төв, туяа эмчилгээний тасаг, Эмэгтэйчүүдийн мэс заслын тасаг
9	Залуу хүмүүст тохиолдох хавдрын оношилгоо, эмчилгээний тусгай асуудал	1	Туяа эмчилгээний тасаг, Эмэгтэйчүүдийн мэс заслын тасаг, Ангиографийн тасаг
10	Настны хавдар	1	Нийгмийн эрүүл мэнд, төлөвлөлт, сургалтын алба

11	Бусад хавсарсан өвчтэй хүнд хорт хавдрын эсрэг эмчилгээ хийх	2	Яаралтай түргэн тусламж, Эрчимт эмчилгээний тасаг
12	ДОХ-той холбоотой хорт хавдрууд	1	Хөнгөвчлөх эмчилгээний тасаг , Халдварт өвчин судлалын үндэсний төв , Яаралтай түргэн тусламж
13	Өмөн ба жирэмслэлт	1	
14	Хорт хавдрын сэтгэл зүй, нийгмийн хүрээний асуудал	2	Үйлчлүүлэгчийг дэмжих алба, Хөнгөвчлөх эмчилгээний тасаг
15	Харилцаа холбоо	2	Үйлчлүүлэгчийг дэмжих алба, Хөнгөвчлөх эмчилгээний тасаг
16	Генетикийн зөвлөгөө	1	Бүртгэл тандалт эрт илрүүлгийн алба, амбулатори
17	Үйлчлүүлэгчийн эрүүл мэндийн боловсрол	2	Үйлчлүүлэгчийг дэмжих алба, амбулатори
18	Хавдрыг даван туулах	2	Хөнгөвчлөх эмчилгээний тасаг
НИЙТ (долоо хоног)		88	

7.1 ЧИГЛҮҮЛЭХ СУРГАЛТ

Хугацаа: 1 долоо хоног	
Тойролт хийх тасаг/нэгж: Хүний нөөц хөгжлийн алба, Нийгмийн эрүүл мэнд эрдэм шинжилгээ сургалтын алба, Эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний чанар аюулгүй байдлын алба, Халдвар хяналт сэргийлэлтийн алба, Ёс зүйн салбар хороо, бүртгэл статистикийн алба	
Зорилтууд:	<ul style="list-style-type: none"> • Хавдар судлалын үндэсний төвийн дотоод журам, ёс зүйн хэм хэмжээ болон бусад холбогдох хууль эрх зүйн бичиг баримттай танилцах, сургалтын үйл ажиллагаандаа мөрдөх • Сургалтын/ Хөдөлмөрийн гэрээ байгуулах • Байгууллагын цахим программ (E-Health, cancer-registry, screening.mn)-ыг эзэмших • Халдварын хяналт, сэргийлэлтийн суурь мэдлэг эзэмших • Эрүүл мэндийн үзлэг, шинжилгээнд хамрагдах • Шаардлагатай вакцинжуулалтад хамрагдах • Хавдар судлалын үндэсний төвийн тасгуудын үйл ажиллагаа болон Стандарт үйл ажиллагааны заавартай танилцах, мөрдөж ажиллах
Судалж мэдсэн байх агуулга:	<ul style="list-style-type: none"> • Эрүүл мэндийн тухай хууль • Эмнэлгийн тусламж, үйлчилгээний тухай хууль • Эрүүл мэндийн даатгалын тухай хууль

			тасаг
	В. Бүдүүн, шулуун гэдэсний хавдар		Ерөнхий мэс заслын тасаг
	Г. Хошногоны хавдар		Ерөнхий мэс заслын тасаг
	Д. Элэг, цэсний замын хавдрууд		Элэг цэс нойр булчирхайн мэс заслын тасаг
	Е. Нойр булчирхайн аденокарцинома		Элэг цэс нойр булчирхайн мэс заслын тасаг
6.4	Шээс, бэлгийн замын хавдрууд	3	Ерөнхий мэс заслын тасаг
	А.Бөөрний эсийн хавдар		Ерөнхий мэс заслын тасаг
	Б. Шээсний замын хавдар		Ерөнхий мэс заслын тасаг
	В. Давсагны хавдар		Ерөнхий мэс заслын тасаг
	Г. Шодойн хавдар		Ерөнхий мэс заслын тасаг
	Д.Түрүү булчирхайн хавдар		Ерөнхий мэс заслын тасаг
	Е. Үр хөврөлийн эсийн хавдар		Эмэгтэйчүүдийн мэс заслын тасаг
6.5	Эмэгтэйчүүдийн хавдрууд	3	Эмэгтэйчүүдийн мэс заслын тасаг
	А. Өндгөвчний хавдар		Эмэгтэйчүүдийн мэс заслын тасаг
	Б. Умайн салстын хавдар		Эмэгтэйчүүдийн мэс заслын тасаг
	В.Умайн хүзүүний хавдар		Эмэгтэйчүүдийн мэс заслын тасаг
	Г. Үтрээ болон гадна бэлэг эрхтний хавдар		Эмэгтэйчүүдийн мэс заслын тасаг
	Д. Трофобластын эмгэг		Эмэгтэйчүүдийн мэс заслын тасаг
6.6	Хөхний хавдар	2	Хөхний төв
6.7	Саркома	2	Ерөнхий мэс заслын тасаг
	А.Ясны хавдар		Ерөнхий мэс заслын тасаг
	Б. Зөөлөн эдийн хавдар		Ерөнхий мэс заслын тасаг
	В. Ходоод гэдэсний стромын хорт		Ерөнхий мэс заслын тасаг

- Байгууллагын дотоод журам
- Эмнэлгийн мэргэжилтэний ёс зүйн дүрэм, ЭМС-ын 2019 оны А/406
- Эрүүл мэндийн сайдын тушаалууд (жагсаалтын дагуу)
- Хавдар судлалын үндэсний төвд мөрдөгдөж буй стандарт үйл ажиллагааны зааврууд
- Хавдар судлалын үндэсний төвийн дотоод журам, ёс зүйн хэм хэмжээ болон бусад холбогдох хууль эрх зүйн бичиг баримтууд судалж, өдөр тутмын үйл ажиллагаандаа мөрдөж хэвшинэ
- Сургалтын/ Хөдөлмөрийн гэрээ байгуулж, гэрээний хэрэгжилтийг тооцно
- Байгууллагын цахим программуудын ажиллах зарчмыг судлах, дадлага хийх
- Халдварын хяналт, сэргийлэлтийн ерөнхий зарчмыг судлах
- Хувийн хамгаалах хувцас хэрэгсэл түүний хэрэглээний талаар судалж мэдсэн байна
- Ажлын байрны осол гэмтэл, түүнээс сэргийлэх, осол гэмтлийн үеийн менежментийг судалж мэдсэн байна
- Эрүүл мэндийн ажилтны дархлаажуулалтын хөтөлбөрийн суурь зарчим, хэрэгцээний талаар судалж мэдсэн байна
- Хавдар судлалын үндэсний төвийн тасгуудын үйл ажиллагаа болон Стандарт үйл ажиллагааны заавартай тай танилцаж үйл ажиллагаандаа хэрэгжүүлнэ.

Эзэмшвэл
зохио чадвар:

- E-Health програм ашиглаж өвчний түүх нээх, хаах, үзлэгийн тэмдэглэл хийдэг болно.
- E-Health програм ашиглаж амбулаторийн үзлэгийн тэмдэглэл, өвчтөн шинжилгээнд илгээх, шинжилгээний хариу унших, давтан үзлэгийн цаг товлох зэрэг үйлдлийг эзэмшинэ.
- Тасгуудын үйл ажиллагааны чиглэл, ажлын хуваарийг мэдэж, сургалтын үйл явцыг уялдуулах чадвар эзэмшинэ.
- Халдвараас сэргийлэх болон өртөлтийн үеийн сэргийлэлтийн арга хэмжээг хэрэгжүүлж чаддаг болно.
- Эрүүл мэндийн ажилтны дархлаажуулалтын хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх чадвар эзэмшинэ.
- Гэрээний хэрэгжилтийг хангаж ажиллаж, хэрэгжилтийг үнэлж, дүгнэх чадвартай болно.

Сургалтын хэлбэр: Сургалтыг ажлын байр, танхим болон бие даан суралцах байдлаар зохион байгуулна.

Ажлын байрны сургалт (On –the Job Training)

Аргачлал	Суралцагч эмчийн тоо	Үргэлжлэх цаг, давтамж	Сургалт явагдах газар	Удирдагч, хамтрагч
Амбулаторийн үзлэг хийх	2	Долоо хоногт 3 удаа	Амбулатори	Эмнэлзүйн багш, сувилагч
Ганцаарчилсан ба хяналтын тойрон үзлэг*	1	Долоо хоногт 2 удаа	Тасаг	Эмнэлзүйн багш, бусад эмч, сувилагч
Сургалтын тойрон үзлэг**	1-3	Долоо хоногт 1 удаа	Тасаг	Эмнэлзүйн багш, бусад эмч, сувилагч
Мэс засалд оролцох	1	Сард 1 удаа	Мэс заслын өрөө, боолтын өрөө	Эмнэл зүйн сургагч багш
Тойролтын хуваарьт заасан гардан үйлдэл хийх	2-3	Долоо хоногт 2 удаа	Боолтын өрөө, амбулатори, тасаг, мэс заслын өрөө	Эмнэл зүйн сургагч багш, бусад эмч, сувилагч
Олон мэргэшлийн хавдрын зөвлөгөөнд оролцох (Tumor board)	5	Долоо хоногт 1-2 удаа	Хурлын болон үзлэгийн өрөө	Тухайн тохиолдлын хавдрын эмчилгээ, менежментийг шийдэх олон мэргэшлийн эмч нар
Лабораторид ажиллах	4	Долоо хоногт 2-3 удаа	Иммунологи, молекул биологи болон эмгэг судлалын лаборатори	Лабораторийн эмч сургагч багш нар

Танхимын сургалт (Off-the Job Training)

Аргачлал	Суралцагч эмчийн тоо	Үргэлжлэх цаг, давтамж	Сургалт явагдах газар	Хэрэглэгдэхүүн	Удирдагч, хамтрагч
Бие даалт	1	Чөлөөт цагаар	Сургалтын өрөө, гэртээ, номын сан	Ном, интернэт	Өөрөө, хамтран суралцагч
Лекц	20-50	Сард 1-2 удаа 1 цаг	Сургалтын өрөө	Проектор, самбар	Эмнэлзүйн сургагч багш, суралцагч эмч нар
Семинар	16-20	7 хоногт 2-3 удаа 1 цаг 30 мин	Сургалтын өрөө	Проектор, самбар	Эмнэлзүйн сургагч багш, суралцагч эмч нар
Журнал клуб	16-20	Сард 1 удаа	Сургалтын өрөө	Проектор, самбар, ЭШ-ний өгүүлэл	Эмнэлзүйн сургагч багш, суралцагч эмч нар
Эмгэг судлалын конференц ид оролцох	10-20	Тохиолдол байгаа үед	Хурлын болон сургалтын танхим	Проектор, самбар, тохиолдол	Эмгэг судлаач эмч болон бусад мэргэшлийн эмч нар

Үйл ажиллагааны хуваарь: Эмнэлзүйн тойролт тус бүрээр гаргаж мөрдөнө.

Цаг	Даваа	Мягмар	Лхагва	Пүрэв	Баасан
07.30-8.30	Ганцаарчилсан үзлэг	Журнал клуб	Ганцаарчилсан үзлэг	Журнал клуб	Ганцаарчилсан үзлэг
8.30-10.30	Хяналтын тойрон үзлэг*	Амбулатори/ тасгийн үзлэг	Сургалтын тойрон үзлэг**	Амбулатори/ тасгийн үзлэг	Амбулатори/ тасгийн үзлэг
10.30-12.30	Амбулатори/ тасгийн үзлэг		Мэс засал ажиглах/ оролцох	Эмч нарын зөвлөгөөн/ tumor board оролцох	Эмч нарын зөвлөгөөнд оролцох
13.00-17.30	Амбулатори/ тасгийн үзлэг	Лекц, семинар		Лекц, семинар	Бие даалт

Хяналтын тойрон үзлэг:

Хэвтэн эмчлүүлж байгаа өвчтөний биеийн байдлыг суралцагч эмч нь эмнэл зүйн сургагч багш (бусад эмч)-д танилцуулах зорилготой үзлэг.

Үүний тулд суралцагч эмч нь урьдчилан бие даан өвчний түүх, сувилагчийн тэмдэглэлийг үзэж танилцан, өвчтөнтэй уулзаж, асуумж цуглуулж (ганцаарчилсан үзлэг), эмнэл зүйн сургагч багш (бусад эмч)-д танилцуулахад бэлдэнэ.

Танилцуулга хийхдээ хувь хүний мэдээллийг анхаарна. Таницуулгыг сургалтын өрөө, танхим эсвэл өвчтөний өрөөнөөс гадна хийх ба өвчтөний орны дэргэдэх тойрон үзлэгийг эмнэл зүйн сургагч багш (бусад эмч)-тай хамт хийнэ. Хяналтын тойрон үзлэгээр өвчтөнөөс асуумж авах, үзлэг хийх аргад суралцана.

Сургалтын тойрон үзлэг:

Сургалтад тохиромжтой 1-2 өвчтөнг сонгож, өвчтөний биеийн байдлыг сураглцагч эмч нь танилцуулах ба бусад оролцогчид (хамтран суралцагч эмч, эмнэл зүйн сургагч багш, бусад эмч) асуулт тавьж, хэлэлцүүлэг өрнүүлэх үзлэг.

Нэг тохиолдолд 15-30 минут зарцуулна. Үүний дараа өвчтөний орны дэргэд үзлэг хийнэ. Хэлэлцүүлгийн явцад эмнэлзүйн таамаглал дэвшүүлэх, онош тавих зэрэгт суралцана.

Онолын мэдлэг сайжруулах**Хэлэлцүүлэг / Journal review (1 сард 5-аас дээш өгүүлэл)**

- Резидент эмч удирдагч багштайгаа хамтран сургалтын болон шинжлэх ухааны өгүүллүүдийг сонгон авч уншиж бэлтгээд нийт хамт олны дунд хэлэлцүүлнэ
- Резидент эмч нь өөрийн сонгон авсан өгүүллийг багш болон бусад резидент эмч нарт 15 мин хугацаанд танилцуулан тайлбарлаж, хэлэлцүүлнэ.
- Сонгон авсан өгүүлэл нь сүүлийн 3 жилийн хугацаанд хэвлэгдсэн байх шаардлага тавина.

Номын хэлэлцүүлэг / Book review (Сард 4 удаа)

Резидент эмч нар тухайн номын хуваарилж авсан бүлгийг уншиж хэлэлцүүлэгт бэлтгэн ирнэ. 1 цагийн хугацаанд удирдагч багш нар болон бусад резидентүүдэд номын бүлгийн агуулгыг танилцуулан, асуултанд хариулан хэлэлцүүлэг өрнүүлнэ.

Тохиолдлын хэлэлцүүлэг / Case discussion (Эмнэлзүйн баг бүр сургалтын явцад 2 удаа)

- Резидент эмч нар сургалтын явцад эмчилсэн болон эмчилгээнд оролцсон үйлчлүүлэгчдийн мэдээлэл болон эмчилгээний түүхийг багтаасан хавтас бэлтгэнэ
- Хавтсанд үйлчлүүлэгчийн карт, эмчилгээний төлөвлөгөө, эмчилгээний хяналтын хуудас, хийсэн ажилбарыг нотлох зургууд, шүдэлбэрийн захиалгын хуудас, төлбөр төлсөн баримт байна
- Эмнэлзүйн тохиолдлыг сургалтын албанаас өгсөн загварын дагуу бэлтгэнэ.
- Бэлтгэсэн тохиолдлыг 15 мин хугацаанд эмнэлзүйн багш нар ба бусад резидентүүдэд танилцуулна.
- Асуулт хариулт, санал шүүмжлэлийн хугацаа 15 мин байна.

Бусад хэлэлцүүлэг

- Нүүр Амны Согог Заслын тэнхим тасаг ба бусад тэнхим тасгаас онцгой шаардлагатай гэж үзвэл багш нарыг лекц уншуулахаар урина. Үүнийг координатор багш зохицуулна.
- Хэрэв резидент эмч Олон улсын хуралд оролцох шаардлага үүсвэл хөтөлбөрийн удирдагч ажиллах хуваарийг зохицуулна.

ДОЛОО. СУРГАЛТЫН ҮНЭЛГЭЭ, ЭРГЭН ЗӨВЛӨГӨӨ

7.1. Суралцагч эмч ба хариуцагч (mentor)

Суралцагч эмч бүрт сургалтын нэг жилийн хугацаанд хариуцагч эмч (mentor)-ийг тасгийн эрхлэгч хуваарилж өгнө. Хариуцагч эмч (mentor) нь хариуцсан суралцагч эмчийн хувийн төлөвлөгөөний (career plan) талаар зөвлөлдөх, хэрхэн ахин дэвшиж байгаа болон юунд анхаарах, хэрхэн сайжрахыг эргэн зөвлөнө. Суралцагч эмч нь сургалт эхлэх үед хариуцагч эмчтэй уулзах ба цаашид 2-3 сар буюу тойролт бүрийн дараа уулзаж ярилцан үнэлгээтэй танилцаж эргэн зөвлөгөө авна.

7.2. Суралцагч эмч ба эмнэл зүйн сургагч багш

Суралцагч эмчийн тойролт бүрийг эмнэл зүйн сургагч багш удирдана. Тойролт удирдах эмнэлзүйн сургагч багшийг тасгийн эрхлэгч суралцагч бүрт оноож өгнө.

- Суралцагч нь тойролт бүрийн эхэнд сургагч багштай уулзан тойролтын хуваарьтай танилцан тухайн тойролтод сурч эзэмшихээр зорьсон зорилтоо ярилцана.
- Тойролтын явцад зорилтондоо хүрэхэд дутагдаж байгаа болон нөхөх хэрэгцээтэй байгаа зүйлсээ ярилцана.
- Суралцагч эмч нь тойролт дуусахад эмнэл зүйн сургагч багштай ярилцлага хийж, сургалттай холбоотой асуудлаар заавар, зөвлөгөө авна.

7.3 Үнэлгээний арга, төлөвлөгөө

Үнэлгээг дараах төлөвлөгөөний дагуу үнэлгээний аргаас хамааран эмнэл зүйн сургагч багш, тасгийн бусад эмч, сувилагч, өвчтөн, сургалтын албаны ажилтан, шалгалтын комисс хуваарийн дагуу хийнэ. Явцын үнэлгээний дүнг суралцагч эмчээс гадна сургалтын алба хадгалах ба эмнэл зүйн багш, сургалтын албанаас суралцагчид үнэлгээнээс хамааран цаашид сургалтыг амжилттай дүүргэхэд шаардлагатай зохих заавар зөвлөмжийг өгнө.

7.3.1 Үнэлгээний төлөвлөгөө

Зорилтууд	Үнэлгээний хэлбэр	Хамрах чиглэл	Арга, хэрэгсэл	Үнэлэгч/хэмжигч	Цаг хугацаа
1-6, 8	Явцын	Мэдлэг, чадвар	Дадлага: Mini-CEX, DOPS	Тасгийн эмч, эмнэл зүйн багш	Тойролт бүрт 5-8 удаа
7, 12, 13	Явцын	Мэдлэг, хандлага, багаар ажиллах чадвар	Дадлага: 360 хэмийн үнэлгээ, Ажиглалтын тэмдэглэл	Тасгийн эмч, эмнэл зүйн багш, ахлах сувилагч, өвчтөн	Тойролт бүрт 1-2

9-10,13	Явцын	Хандлага, чадвар	Дадлага: 360 хэмийн үнэлгээ, Ажиглалтын тэмдэглэл	Тасгийн эмч, эмнэл зүйн багш, өвчтөн	Тойролт бүрт 1-2
11, 12	Явцын, нэгдсэн	Хандлага, чадвар	Ажиглалт, аман: Ажиглалтын тэмдэглэл, бүтээлийн сангийн үнэлгээ, тайлан	Эмнэл зүйн багш, хариуцагч, сургалтын алба, шалгалтын комисс	Сургалтын хугацаанд байнга ба төгсөлтийн өмнө
1-13	Нэгдсэн	Мэдлэг, хандлага, чадвар	Дадлага, онолын мэдлэг, Тайлан, төгсөлтийн шалгалт: тест, гардан үйлдэл	Эмнэл зүйн багш, хариуцагч, сургалтын алба, шалгалтын комисс	Төгсөлтийн нэгдсэн шалгалт
1-13	Нэгдсэн	Мэдлэг, хандлага, чадвар	Төгсөлтийн тестийн шалгалтын хамгаалалт буюу аман шалгалт	Эмнэл зүйн багш, хариуцагч, сургалтын алба, шалгалтын комисс	Төгсөлтийн нэгдсэн шалгалт

7.3.2 Ажлын байранд суурилсан үнэлгээ (Workplace based assessment)

а) 360 хэмийн үнэлгээ (360 degree assessment)

Суралцагч эмчийн мэргэжилтний хувьд хэр "мэргэжлийн" (professional) байгааг үнэлэх зорилгоор сургалтын явцад тойролт бүрт үнэлнэ. Тойролт удирдсан багш нар болон сувилахуйн мэргэжилтэн, тасаг нэгжийн хамт ажилласан эмч, өвчтөн, эмнэлгийн мэргэжилтэн зэрэг нийт таван хүн тус тусдаа үнэлнэ. Үнэлгээ хийх хүмүүсийг сургалтын албанаас томилох ба үнэлгээний дүнг суралцагч эмч болон эмнэл зүйн сургагч багшид танилцуулж үнэлгээнд үндэслэсэн цаашдын зөвлөгөөг эмнэл зүйн сургагч багш суралцагчид өгнө.

б) Эмнэл зүйн дасгал үнэлгээ (Mini-CEX: Mini – Clinical Evaluation Exercise)

Эмнэл зүйд толгой хүзүүний эмгэгүүдийн хэсэг газрын шинж тэмдгүүдийг илрүүлэн таньж тойролт бүрт арваас доошгүй удаа үнэлгээ хийнэ. Хагалгааны дараах шархны эдгэрэл, хүндрэлийн шинжийг тойролт бүрт таваас доошгүй удаа үнэлнэ. Хорт хавдрын өвөрмөц эмчилгээний дараах бүтэц, үйл ажиллагааны алдагдлыг тойролт бүрт дөрвөөс доошгүй удаа үнэлнэ. Эмнэл зүйн үнэлгээ хийх эмнэл зүйн сургагч багш эсвэл тухайн тасаг

нэгжийн туршлагатай эмч нараас суралцагч өөрөө сонгон үнэлүүлэх ба сонгосон эмч шууд ажиглаж, үнэлгээ хийсний дараа үр дүнг суралцагч эмчид танилцуулж цаашид юун дээр анхаарах, хэрхэн сайжрах зөвлөгөөг заавал өгнө.

в) Гардан үйлдлийн үр чадварын шууд ажиглалт/DOPS (Direct Observation of Procedural Skills)

Зайлшгүй сурах гардан үйлдлийн 80-аас багагүй хувийг бие даан хийж чаддаг болсныг эмнэл зүйн сургагч багш нотолж үнэлгээ хийнэ. Үнэлгээ хийх эмчийг эмнэл зүйн сургагч багш эсвэл тухайн тасаг нэгжийн туршлагатай эмч нараас суралцагч өөрөө сонгон үнэлүүлэх ба сонгосон эмч шууд ажиглаж, үнэлгээ хийсний дараа үр дүнг суралцагч эмчид танилцуулж цаашид юун дээр анхаарах, хэрхэн сайжрах зөвлөгөөг заавал өгнө.

г) Бүтээлийн сангийн (Portfolio) үнэлгээ

Суралцагч эмч сургалтын хугацааны лекц, бие даалтаар хийсэн болон семинар, журнал клуб, сургалтын тойрон үзлэг зэрэг сурах хугацаандаа хийсэн сурсан, бүтээсэн зүйлсийн тайлан материалыг цуглуулан “бүтээлийн сан” болгон хадгална. Үүнд хариуцагч болон эмнэл зүйн багштай зөвлөлдсөн, зөвлөгөө авсан тэмдэглэл, эмч нарын зөвлөгөөнөөс сурч ойлгосон мэдлэгийн тэмдэглэл зэрэг мөн багтана.

7.4. Үнэлгээний дүнг хянах

- 360 хэмийн үнэлгээний дүнг цаг тухайд нь авахуулж сургалтын алба хяналт тавьж хадгална. Үнэлгээний дүнг суралцагч эмч, эмнэл зүйн сургагч багшид танилцуулах ба бусадтай хуваалцахгүй байхыг анхааруулна.
- Mini-CEX болон DOPS үнэлгээний дүнг суралцагч эмч өөрөө хадгалж, тойролт бүрийн төгсгөлд сургалтын албанд Mini-CEX ба DOPS үнэлгээний дүнг хүлээлгэж өгнө.
- Эмнэл зүйн багш ажиглан “ажиглалтын тэмдэглэл” хөтлөнө. Энэ тэмдэглэлд семинарийн идэвх оролцооны үнэлгээг болон явцын бусад дадлага ажлын үед ажиглагдсан, суралцагчийн цаашдын хөгжил дэвшилд хэрэг болохуйц гэж үзсэн санал, үнэлгээг тэмдэглэн оруулж болно.
- Сургалтын алба үнэлгээний дүнг суралцагч болон хариуцагч, эмнэл зүйн сургагч багшид сургалтын нийт хугацааны дунд хагаст танилцуулах ба цаашид юунд анхаарах, төгсөх хүртэл юуг хийсэн байх талаар зөвлөгөө өгнө.

7.5. Сургалтын төгсөлтийг шийдвэрлэх

- Сургалтын хугацааны төгсгөлд “ажиглалтын тэмдэглэлүүд”-ийг эмнэл зүйн багшаас сургалтын алба авч нэгтгэн суралцагчийн хөгжил дэвшлийг үнэлэхэд мөн төгсөлтийн шалгалтын үнэлгээнд харгалзана.
- Тойролт бүрт хийгдсэн Mini CEX ба DOPS үнэлгээний дүнг нэгтгэсний үндсэн дээр суралцагч эмчийг төгсгөх эсэх шийдвэрийг сургалтын алба, хариуцагч ба эмнэл зүйн багшийн хамт гаргана. Үүнд тойролт бүрт хийгдсэн Mini CEX ба DOPS

үнэлгээний дүн, 360 хэмийн үнэлгээний нэгдсэн дүн, суралцагчийн сургалтын ирц, зайлшгүй таньж мэдэх шинж тэмдэг, өвчний тохиолдол, гардан үйлдлийн тоог харгалзан сургалтын төгсөлтийн эцсийн шийдвэрийг гаргана. Шийдвэр гаргах шалгуур нь:

- ❖ Зайлшгүй сургалтанд оролцсон байх өдрийн тоо буюу сургалтын ирц: Хөдөлмөрийн тухай хуульд заасан цалинтай амралтын тоо, хүндэтгэх шалтгаантай авах амралтын өдрийн тоог оруулаад сургалтын хугацаанд авах амралтын өдрийн тоог сургалтын тойролт тус бүрийн нийт өдрийн 20%-иас хэтрүүлэхгүй байна. Сургалтын ирц хангалтгүй бол тухайн тасарсан сургалтын өдөр, агуулгыг нөхүүлнэ.
- ❖ Зайлшгүй таньж мэдэх 11 шинж тэмдгийн онцлог ялгах шинж тэмдгүүдийг 1 жилийн турш оношилж, эмчлэн туршлага хуримтлуулсан байна. Зайлшгүй туршлага хуримтлуулсан байх шаардлагатай өвчний болон оролцсон хагалгааны тохиолдлын тоо нь тойролт бүрийн хуваарьт тусгагдсаны дагуу байна.
- ❖ Тойролтын дараа ба хагас жилээр эсвэл сургалтын хугацааны төгсгөлд суралцагчийг төгсгөх боломжгүй гэсэн шийдвэр гарсан тохиолдолд шалтгаан, цаашид сургалтыг хэрхэн төгсгөх талаарх шийдвэр, зөвлөмжийг сургалтын алба болон хариуцагч, эмнэл зүйн сургагч багш тухайн суралцагч эмчид тайлбарлаж өгнө.
- ❖ Сургалтын алба сургалтын хариуцагч болон сургалт явагдсан тасгийн эмнэл зүйн сургагч багш нараас оролцуулан шалгалтын комиссыг бүрдүүлж төгсөлтийн шалгалтыг зохион байгуулна.

НАЙМ. ХӨТӨЛБӨРИЙН ХЭРЭГЖҮҮЛЭЛТ, ХЯНАЛТ

8.1 Хөтөлбөрийн хэрэгжүүлэлт ба сургалтын алба

- Суралцагчийн тоо, тойролтын хуваарийг эмнэл зүйн багшийн болон сургалт явуулах байгууллага, тасгийн үйл ажиллагаатай уялдуулан сургалтын алба сургалтын хариуцагч (mentor) эмчтэй хамтран зөвшилцөж хийнэ.
- Сургалтын эхэнд тойролт бүрийн сургалтын төлөвлөгөө (Program) болон хөтөлбөрийн (Curriculum) агуулгын уялдааг тодорхой ойлгох, эмнэлгийн үйл ажиллагаа, дотоод журам, эмчилгээ оношлогооны аюулгүй байдал, халдвар хамгаалалын талаарх гүнзгий ойлголт өгөх зорилго бүхий танилцуулга хичээлийг сургалтын албанаас зохион байгуулна.
- Хөтөлбөр хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай сургалтын төлөвлөгөө гаргах, эмнэл зүйн сургагч багшид чиглэсэн сургалт (Faculty Development), суралцагч эмчийн нийгмийн асуудалд дэмжлэг үзүүлэх, шаардагдах санхүүжилтийг төсөвт тусгах зэргийг сургалтын алба хариуцна.
- Хөтөлбөрт нэмэлт өөрчлөлт хийх шаардлагатай тохиолдолд сургалтын алба, сургалт явуулах байгууллага, сургалт хариуцагч, тасгийн сургагч багш нартай хэлэлцэн нэмэлт өөрчлөлт хийнэ. Энэ тухай Эрүүл мэндийн хөгжлийн төвд албан бичгээр ажлын 10 хоногт багтаан мэдэгдэнэ.

8.2 Хөтөлбөрийн хяналт

Суралцах нийт хугацааны туршид хөтөлбөрийн хэрэгжилт, суралцагчийн хөтөлбөрийн дүүргэлтийг сургалтын алба хянаж ажиллана.

8.3 Сургалтын танилцуулга

Сургалт эхлэхийн өмнө тойролт бүрийн сургалтын төлөвлөгөө (Program) болон хөтөлбөрийн (Curriculum) агуулгын уялпааг тодорхой ойлгох, төвийн үйл ажиллагаа, эмчилгээ, оношилгооны аюулгүй байдал, халдвар хяналтын талаар суралцагч эмчид гүнзгий ойлголт өгөх зорилго бүхий танилцуулга хичээлийг зохион байгуулна.

360 ХЭМИЙН ҮНЭЛГЭЭНИЙ ХУУДАС

Суралцагч эмчийн нэр _____

Үнэлгээ хийгч Эмнэл зүйн сургагч ба Сувилгч Бусад _____

Суралцагч эмчийг ажигласны үндсэн дээр бусдаас сонссон мэдсэн зүйл дээр бус, суралцагч эмчийн зан үйлийг хэр давтамжтай байсныг өөрийнхөө ажигласнаар оноо тавина уу.

☐ NA	☐ 1	☐ 2	☐ 3	☐ 4
Үнэлэх боломжгүй	Ховор ($\leq 19\%$)	Заримдаа (20-49%)	Ихэнхдээ (50-79%)	Бараг бүгд ($\geq 80\%$)

Өвчтөн/гэр бүлийн хувийн асуудлыг хүндэтгэдэг.	NA ☐	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐
Эмнэлгийн бичиг баримтыг гүйцэд, гаргацтай, цаг хугацаанд нь хөтөлдөг.					
Өвчтөний бие даасан байдлыг хүндэтгэж, өвчтөнд тохирсон хамгийн зөв шийдвэрийг гаргахыг хичээн зүтгэл гаргадаг.					
Хувь хүний онцлогийг харгалзан өвчтөнийг хүндэтгэн эмчилдэг.					
Өөрийн эмнэл зүйн ур чадварыг дээшлүүлэхийн тулд сургалт болон бусад боломжийг алдалгүй ашигладаг.					
Өөрийн анагаах ухааны онолын мэдлэгээ ахиулахын тулд бие дан суралцдаг.					
Эмнэлгийн бусад тасгийн эмч нартай хамтран ажилладаг.					
Эмнэлгийн доторх туслаж, үйлчилгээнд зохион байгуулах, манлайлах үүрэгтэйгээ ухамсарладаг.					

1 эсвэл 4 оноо тавьсан бол тухайн асуултын дагуу саналаа бичнэ үү.

мэдэгдэлгүйгээр оролцсонгүй".

Өөрөөсөө асуу: "Миний дүгнэлт суралцагч эмчийг цаашид сайжрахад нь тус болох уу?"

ЭМНЭЛ ЗҮЙН MINI-СЕХ ҮНЭЛГЭЭНИЙ ХУУДАС

Он, сар, өдөр / /

Суралцагч эмчийн нэр _____

Үнэлэгчийн нэр: _____

Үнэлгээ хийсэн газар Таса Амбулатори Боолтын эрөө Хагалгааны
эрөөӨвчтөний нас _____ Хүйс Эр Эм

Үнэлэх шинжүүд буюу өвчтөний зовиур: В-шинж тэ дэг Цус ал далт, хуралт
 Өвдөх Хаваг Толгой хүзүүнд гарсан үүс Эр Саа са жил Амьсгал бачуурал
 (дуу с өх) Амны хөндийн салстын өөр члөлт Арьсны шар х, мэнгэ Сорви,
 наалдац (эмчилгээний дараах өөрчлөлт) Хамар, амны хөндий, залгиурын хавдрын
 шинж (шүд сулрах, залгих, ярих өөрчлөгдөх, хамар байнга битүүрэх)

Сайн талууд	Сайжруулахад чиглэсэн зөвлөгөө	Бусад санал	
Суралцагч эмчийн түвшинг ажигласнаа үнэлнэ үү. Бодит үзлэг хийх шаардлагагүй тохиолдолд тэмдэглэнэ үү. ☐		Сайжрахын тулд хийх үйлдэл	
Үнэлгээ	Хангалтгүй	Завсрын	Хангалттай
Өвчний түүх нээх			
Бодит үзлэг			
Оношилгоо, эмчилгээний менежмент			
Харилцааны ур чадвар			
Эмнэл зүйн ерөнхий чадвар			

Үнэлэгчийн гарын үсэг _____

Суралцагч эмчийн гарын үсэг _____

Хангалттай гэж тодорхойлоход хэрэглэгдэх үзүүлэлтүүд	
Өвчний түүх авах, нээх	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ялган оношилгоо хийхүйц дэлгэрэнгүй авах ▪ Өвчтөний хэрэгцээг илрүүлж хариу өгдөг ▪ Өвчтөний дохио зангааг ойлгож тохиромжтой хариу үзүүлдэг
Бодит үзлэг	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ялган оношилгоо хийхүйц дэс дараатай бодит үзлэг хийдэг ▪ Үзлэгийн үед өвчтөнд таатай байх орчныг бүрдүүлдэг
Эмнэл зүйн менежмент	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Зөв онош тавьдаг. ▪ Шаардлагатай шинжилгээг зөв төлөвлөж эмчилгээнд ашигладаг. ▪ Тохирсон эмчилгээг эхлүүлдэг

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Шаардлагатай бол тохирсон тасагт шилжүүлдэг
Харилцааны ур чадвар	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Өвчтөн, түүний ар гэрийг сайн сонсдог. ▪ Өвчтөн, түүний ар гэр, асран хамгаалагчийн зовнилыг хуваалцан ойлгож хүндэтгэлтэй ханддаг. ▪ Өвчтөн, түүний ар гэр, асран хамгаалагчтай эелдэг, энгийн үгээр харьцдаг
Эмнэл зүйн ерөнхий чадвар	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Өвчтөний таатай, аюулгүй байдлыг хангахад идэвх зүтгэл гаргадаг. ▪ Би гэр бүлийнхээ хэн нэгнийг энэ эмчээр эмчлүүлэхийг зөвшөөрнө.

ГАРДАН ҮЙЛДЛИЙН УР ЧАДВАРЫН ШУУД АЖИГЛАЛТ

/DOPS/ -ЫН ҮНЭЛГЭЭНИЙ ХУУДАС

Он, сар, өдөр _____

Суралцагч эмчийн нэр: _____ Үнэлгээ хийгч эмчийн нэр: _____

Сургалт эрхлэх байгууллага _____
Тасаг _____

Гардан үйлдэл:

Одоо хүртэл суралцагч эмчийн тухайн гардан үйлдлийг хийсэн тоо _____

Үнэлгээ	Хангалтгүй	Завсрын	Хангалттай	Ажиглагдаагүй/ үнэлэх боломжгүй
Хийх гэж буй үйлдлээ үйлчлүүлэгчид тайлбарладаг, үйлчлүүлэгчээс зөвшөөрөл авдаг.				
Гардан үйлдэл хийх бэлтгэлийг зохистой хийдэг.				
Халдваргүйжүүлэх үйлдлийг гүйцэтгэдэг, багаж хэрэгслийг аюулгүй хэрэглэдэг.				
Арга барилыг чадварлаг гүйцэтгэдэг.				
Өөрийн чадахгүй үйлдлийг ойлгож, шаардлагатай үед тусламж дууддаг.				
Багаж хэрэгсэл, материалыг цэвэрлэдэг.				
Шаардлагатай бичиг баримтыг гүйцэт бичдэг.				
Гардан үйлдлийг хийх ерөнхий чадвар				

Зөвлөмж:

Сайн тал:

Сайжруулах тал:

Бусад санал:

Сайжруулахын тулд зөвшилцөж, биелүүлэх үйлдэл:

Үнэлгээ хийсэн эмчийн гарын үсэг: _____ /

/

Суралцагч эмчийн гарын үсэг: _____ /

/

НОМ ЗҮЙ

Нэгдүгээр дамжааны резидент эмч нар:

- DeVita VT Jr, Lawrence TS, Rosenberg SA, eds. DeVita, Hellman, and Rosenberg's cancer: principles & practice of oncology. 10th edn. Alphen aan den Rijn, the Netherlands: Wolters Kluwer, 2014.
- Rosenberg SA, Robbins PF, Restifo NP. Cancer immunotherapy. In: DeVita VT Jr, Lawrence TS, Rosenberg SA, eds. Cancer: principles & practice of oncology. 9th edn. Philadelphia, PA: Lippincott, Williams & Wilkins, 2011:332–44
- Gelmann EP, Sawyers CL, Rauscher FJ III, eds. Molecular oncology: causes of cancer and targets for treatment. Cambridge: Cambridge University Press, 2014:961 pp.
- Hanahan D, Weinberg RA. Hallmarks of cancer: the next generation. Cell 2011;144:646–74.
- Adami HO, Hunter D, Trichopoulos D, eds. Textbook of cancer epidemiology. 2nd edn. New York, NY: Oxford University Press, 2008.
- Loprinzi CL, Appelbaum FR, Hensley ML, et al. eds. ASCO-SEP. 4th edn. Alexandria, VA: American Society of Clinical Oncology, 2015.

Хоёрдугаар дамжааны резидент эмч нар:

- Eisenhauer EA, Therasse P, Bogaerts J, et al. New response evaluation criteria in solid tumours: revised RECIST guideline (version 1.1). Eur J Cancer 2009;45:228
- Tirkes T, Hollar MA, Tann M, et al. Response criteria in oncologic imaging: review of traditional and new criteria. Radiographics 2013;33:1323–41.
- Michelassi F. 2010 SSO presidential address: subspecialty certificate in advanced surgical oncology. Ann Surg Oncol 2010;17:3094–103
- Gunderson LL, Tepper JE. Clinical radiation oncology. 4th edn. New York: Elsevier, 2016.
- Chabner BA. Chemotherapy of neoplastic diseases. In: Brunton LL, Chabner BA, Knollman BC, eds. Goodman and Gilman's the pharmacological basis of therapeutics. 12th edn. New York: McGraw Medical, 2015.
-